

Forslag

til

Lov om fordelingen af visse fra udlandet modtagne erstatninger.

Fremsat den 28. november 1957 af *handelsministeren*.

§ 1.

Beløb, der efter aftale mellem Danmark og en anden stat af denne sidste stat måtte blive udbetalt til den danske regering som en samlet erstatning (globalerstatning) for ejendom, som af denne anden stat er nationaliseret, inddraget eller på anden lignende måde unddraget ejerne, vil være at fordele mellem de erstatningsberettigede i overensstemmelse med reglerne i denne lov.

Indeholder en aftale bestemmelser om udbetaling af en globalerstatning for skader, opstået som følge af eller i forbindelse med krig, krigslignende operationer, neutralitetskrænkelser, foranstaltninger til værn mod sådanne, borgerkrig, oprør eller borgerlige uroligheder under krig, kan handelsministeren efter samråd med udenrigsministeren, finansministeren og justitsministeren bestemme, at sådan globalerstatning skal fordeles efter reglerne i denne lov.

§ 2.

Fordelingen af det til rådighed stillede globalbeløb foretages af et af handelsministeren nedsat nævn bestående af en af handelsministeren i samråd med justitsministeren udnævnt formand samt 4 andre medlemmer, af hvilke udenrigsministeren, finansministeren, justitsministeren og handelsministeren hver udpeger et medlem.

Handelsministeren fastsætter nævnets forretningsorden.

Handelsministeren udnævner en sekretær for nævnet. Nævnets formand kan antage fornøden medhjælp.

§ 3.

Nævnet opfordrer ved 3 bekendtgørelser

i Statstidende alle, som mener sig berettiget til andel i erstatningsbeløbet, til inden 3 måneder fra den første bekendtgørelse at regne at anmelde deres krav overfor nævnet. Nævnet kan bestemme, at indkaldelsen tillige skal indrykkes i eet eller flere andre dagblade.

For så vidt angår krav, der måtte være nævnet bekendt, fremsender dette til de pågældende kreditorer genpart af bekendtgørelsen.

Anmeldelsen skal være ledsaget af en nærmere redegørelse for de forhold, hvorpå anmelderen grunder sit krav, og af fornøden dokumentation for kravet.

Anmeldelser, der fremkommer efter anmeldelsesfristens udløb, har ikke krav på at blive taget i betragtning.

§ 4.

Nævnet foretager en prøvelse af de indkomne anmeldelser, herunder om den indsendte dokumentation for kravene er fyldestgørende. Er dette sidste ikke tilfældet, kan nævnet give vedkommende en passende frist til at fremskaffe yderligere dokumentation. Der kan for nævnet afgives mundtlig forklaring såvel af anmelderen som af andre.

Nævnet fastsætter derefter på grundlag af de indkomne anmeldelser og de for nævnet foreliggende oplysninger samt med vejledning i aftalen og forudsætningerne for denne størrelsen af de beløb, der skal danne grundlag for fordelingen af globalerstatningen.

§ 5.

Nævnet giver hver enkelt anmelder skriftlig underretning om nævnets afgørelse med hensyn til det anmeldte krav.

Afgørelsen kan af vedkommende anmelder indbringes for domstolene. Sag må være anlagt senest 8 uger efter, at afgørelsen er meddelt vedkommende.

§ 6.

Når den i § 5 omhandlede frist er udløbet for så vidt angår alle anmeldte krav, og et beløb til dækning af fordelingsomkostningerne er fastsat, jfr. § 8, udfærdiger nævnet en fordelingsliste, som skal indeholde en fortegnelse over

- 1) de beløb, med hvilke de godkendte krav kan deltage i fordelingen, jfr. § 4, stk. 2,
- 2) de krav, der måtte være indbragt for domstolene, jfr. § 5,
- 3) de af nævnet under fornødent hensyn til de for domstolene indbragte krav beregnede beløb, som kan udbetales til hver af de i fordelingen deltagende.

Alle i fordelingen deltagende beløb skal have samme forholdsmæssige dækning, med-

mindre andet fremgår af den indgåede aftale, forhandlingerne eller forudsætningerne for denne.

Nævnet anmoder derefter finansministeriet om at foretage udbetaling af de berregnede beløb.

§ 7.

Når alle retssager, som måtte være anlagt, er afgjort, foretager nævnet eventuelt fornøden berigtigelse af fordelingslisten og anmoder derefter finansministeriet om at foretage udbetaling i overensstemmelse hermed.

§ 8.

Handelsministeren fastsætter efter handling med finansministeren vederlag til medlemmerne af nævnet og nævnets sekretær og bestemmer, i hvilket omfang disse beløb og andre udgifter ved nævnets arbejde skal afholdes af det til fordeling værende beløb. Udgifter, som eventuelt ikke dækkes af globalbeløbet, afholdes af statskassen.

Bemærkninger til lovforslaget.

Under og efter den 2. verdenskrig har en række lande gennemført nationaliseringer af privat ejendom og lignende foranstaltninger, der også har ramt udlændinge, deriblandt danske statsborgere, som derved har lidt tab.

Disse indgreb i den private ejendomsret har medført, at en række stater på deres statsborgeres vegne ad diplomatisk vej har opnået eller stillet krav om erstatninger for de skete indgreb. Også for Danmarks vedkommende er der indledet sådanne forhandlinger med en del af de stater, som har foretaget indgreb af den omhandlede art i private ejendomsrettigheder.

Erfaringerne viser, at de fleste erstatninger ydes som globalerstatninger, det vil sige, at den erstatningsydende stat betaler et rundt beløb som en fælles erstatning for de rejste krav. Det påhviler derefter myndighederne i den modtagende stat at foretage en fordeling af globalbeløbet mellem de berettigede. Erstatningsbetalingen forudsætter normalt, at den stat, som modtager erstatningen, giver afkald på fremtidig at fremsætte eller støtte yderligere krav om erstatning.

Disse forhold har ført til, at man i en række lande har oprettet særlige nævn, som har fået til opgave at forestå fordelingen af globalbeløb. Dette er så-

ledes tilfældet bl. a. i Frankrig, Schweiz, Storbritannien og Sverige.

For Danmarks vedkommende må det anses for hensigtsmæssigt at følge en lignende fremgangsmåde, idet fordelingen vanskeligt kan foretages af de almindelige administrative myndigheder.

Selve fordelingen af globalbeløbet giver anledning til en række vanskelige juridiske spørgsmål, bl. a. ved bedømmelsen af anmeldernes beviser for de fremsatte krav og ved afgørelsen af, om kravenes berettigelse skal bedømmes ud fra de synspunkter, der fra dansk side er blevet fremført under forhandlingerne, eller om vedkommende fremmede stats synspunkter herved skal være afgørende eller vejledende. Der kan også opstå problemer, hvis løsning kræver indgående kendskab til skifteret, og værdiansættelsen af den mistede ejendom kan i mange tilfælde berede vanskeligheder. Der vil derfor ved fordelingen være brug for sagkundskab af forskellig art, hvilket bedst kan opnås ved at overlade fordelingen til et i dette øjemed oprettet nævn, i hvilket de forskellige sagkyndige instanser kan blive repræsenteret. Herigennem opnås tillige, at der kan følges en ensartet praksis ved fordelingen af de globalerstatninger, der modtages fra de forskellige lande.

F. t. l. om fordelingen af visse fra udlandet modtagne erstatninger.

Til lovforslagets enkelte bestemmelser bemærkes følgende:

Til § 1.

Bestemmelsen fastsætter, hvilke mellemstatlige aftaler om globalerstatninger der skal behandles efter lovens regler. Derimod fastsættes det ikke i loven, hvilken kreds af personer — fysiske eller juridiske — der kan komme i betragtning ved fordelingen. Dette spørgsmål må afgøres for hver enkelt aftales vedkommende.

Reglen i paragraffens stk. 1 tager i første række sigte på globalerstatninger fra visse østeuropæiske lande og andre lande med tilsvarende samfundssystemer, der har foretaget nationaliseringer og lignende.

Hvis erstatning for skader opstået som følge af eller i forbindelse med krig eller tilsvarende begivenheder, f. eks. opbringelse eller beslaglæggelse af danske skibe, indeholdes i samme globalbeløb som erstatninger for nationaliseringer eller lignende, eller hvis en aftale udelukkende angår erstatning for skader af nævnte art, finder lovens regler ikke automatisk anvendelse. I visse tilfælde vil det dog kunne vise sig praktisk at lade nævnet foretage fordeling også af globalerstatninger for krigsskader. Det foreslås derfor, at der gives handelsministeren bemyndigelse til i samråd med udenrigsministeren, finansministeren og justitsministeren at bringe lovens regler til anvendelse på sådanne globalerstatninger.

Til § 2.

Da fordelingen af globalerstatningen har relation til forskellige ministeriers forretningsområde, foreslås det, at de interesserede ministerier hvert udpeger et medlem af nævnet, samt at formanden skal udpeges efter forhandling med justitsministeren.

Til § 3.

Bestemmelsen om indkaldelse af kravene og reglen om, at anmeldelser, der fremkommer efter fritens udløb, ikke har krav på at blive taget i betragtning, er nødvendige for at kunne gennemføre udbetalingen med sikkerhed for, at der ikke, når hele beløbet er fordelt, derefter kan rejses krav om andel i beløbet.

Krav, som ikke anmeldes inden udløbet af den fastsatte frist, vil i almindelighed ikke kunne medtages, men det er dog ikke fundet rimeligt at afskære nævnet fra at tage hensyn til disse krav,

hvor særlige forhold gør sig gældende, f. eks. hvis kravet tidligere har været anmeldt for myndighederne.

Til § 4.

Nævnets opgave består i en bevismæssig prøvelse af de indkomne anmeldelser og den fremlagte dokumentation for kravene samt i en juridisk prøvelse af, om de dokumenterede krav omfattes af aftalen. Derudover må nævnet have beføjelse til at fastsætte det beløb, der for hvert enkelt kravs vedkommende skal danne grundlaget for fordelingen af globalerstatningen. Det vil herved kunne blive nødvendigt at foretage en skønmæssig fastsættelse, da det ikke altid vil være rimeligt at give de forskellige grupper af krav vægt i forhold til de beløb, hvormed de efter den foretagne prøvelse i øvrigt ville kunne godkendes. Under udøvelsen af dette skøn må nævnet støtte sig på aftalen og forhandlingerne om denne, men derudover også på et skøn over kravenes eller de pågældende grupper af kravs natur sammenlignet med andre krav eller andre grupper af krav.

Til § 5.

De foreslåede bestemmelser er nødvendige for at opnå sikkerhed for, at der ikke senere fremkommer krav om andel i globalbeløbet, jfr. bemærkningerne til § 3 ovenfor.

Til §§ 6 og 7.

Det påhviler nævnet, når der er truffet afgørelser vedrørende samtlige anmeldte krav, at udarbejde en fordelingsliste, der skal tage hensyn også til eventuelt for domstolene indbragte sager. Denne liste udfærdiges til internt brug for finansministeriet ved udbetalingen af beløbene.

Den fordeling, som finder sted, skal være ligelig, jfr. paragraffens stk. 2, medmindre andet undertagsesvis måtte fremgå af den indgåede aftale, forhandlingerne eller forudsætningerne for denne. Når grundbeløbet for et krav er fastsat, jfr. § 4, stk. 2, giver loven således ikke hjemmel for yderligere skønmæssig fastsættelse af den erstatning, som kan udbetales den pågældende.

Til § 8.

Det foreslås, at nævnets udgifter ved fordelingen af et globalbeløb, hvis man i det enkelte tilfælde skønner det rimeligt, kan fradrages i globalbeløbet, inden dette fordeles. I øvrigt vil udgifterne være at afholde af statskassen.